

terwijl hij met den vinger naar den hemel wees: „Daarboven is het alles wel”.

Jerry McAuley ontving een van de grootste begrafenissen ooit in de stad Nieuw York gehouden. Van alle deelen stroomden rijken en armen, aanzienlijken en onaanzienlijken toe. Het kerkgebouw waarin de begrafenisdienst werd gehouden was tot overloopens toe vol, en zelfs de straat die voor de deur der kerk voorbij liep was zoo met menschen bezet, dat geen rijtuig er door kon komen. De geheele stad droeg rouw over den man die zijn leven had gegeven om anderen te behouden.

Twee jaren na den dood van Jerry McAuley werd als bestierder van de Water-sstraat Zending aangesteld de heer Sam Hadley. Van het leven en de bekeering van dezen merkwaardigen man zullen wij later hooren. Hadley vertelt dat hij met veel beving het werk in de Water-sstraat aanvaardde, en toen hij op den eersten avond de groote schare van menschen zag, was hij geheel ontsteld. Hij ging naar zijn kamer, viel op de knieën, en bad:

„Heer, als Gij mij waarlijk tot dit moeilijk werk geroepen hebt, geef mij dan van avond één ziel”.

De vergadering liep ten einde, en Hadley gaf de gewone uitnoodiging:

„Is er een enkele man hier die gaarne naar Christus zou willen komen?” Eén, en slechts één, hief zijn hand op. Hij was de grootste dronkaard in het huis

dien avond. Hij zat op de laatste bank bij de deur, want hij was te dronken om verder te komen. Een van de werkers der Zending had hem gevonden en gezegd: „Kom naar de Water-straat zaal”.

„Geef mij een drie-pence, en ik zal komen”, was het antwoord. Voor het geld kocht hij whisky, en kwam toen zeer dronken in de zaal aan.

Toen Hadley de uitnoodiging deed, kwam deze arme zondaar naar voren, doch hij was zoo dronken dat hij in den gang neerviel, en op de voeten moest worden geholpen. Het was een vreeselijk schouwspel! Zijn lengte was zes voet vier duim, en zijn gewicht 260 ponden. Hij had dien avond slechts twee kleedingstukken aan het lichaam, — een oud en versleten broek, met een stuk touw om het lijf vastgebonden, en een stukje hemd, zoo kort dat het niet eens tot bij den broek kwam. Hij knielde neer voor het platform, en Hadley's vrouw en twee andere dames knielden met hem neer. Wat verder gebeurde kan best in de eigene woorden van Jim Edwards — zoo was zijn naam — worden verhaald:

„Ik ging als een dronken man in die zaal, maar ik kwam er nuchter uit, en het beste van alles is, ik ben van dien dag af nuchter gebleven. Ik weet niet meer wat gebed het was dat ik die nacht bad, maar wat het ook was, de Heer verhoorde het, en Hij houdt mij nog vandaag staande. Ik was dien avond in zulk een toestand dat geen logieshuis mij wilde

ontvangen. Ik was ook te liederlijk om in een bed te slapen. Ik moest die nacht in een spoorweg-truck doorbrengen”.

Jim Edwards — „Lang Jim”, zooals hij in de wandeling heette — werd een fatsoenlijk en hardwerkend ambachtsman, die door velen werd vertrouwd, en weldra een verantwoordelijke positie in een handels-huis bekleedde. Met de bekeering van dezen man begon het gezegend werk van Sam Hadley in de Water-sstraat, — een werk dat door God is erkend, en ten gevolge heeft gehad de redding van honderden dronkaards en dieven. Maar van het leven van Hadley zelf moesten wij nu eerst iets vernemen.

HOOFDSTUK XIII,

Sam Hadleys Verhaal van zijn Leven en Bekeering.

Sam Hadley geeft het volgende verhaal van zijn eigen lotgevallen :

Ik werd geboren in den staat Ohio in Amerika. Toen ik nog zeer jong was kocht mijn vader een stuk gronds, en bouwde een houten huis, en het was in dit blok-huis dat ik de eerste jaren van mijn leven doorbracht. Door de planken die het dak vormden kon ik de sterren des nachts zien, of in den winter de sneeuw gevoelen die zachtjes op mijn aangezicht neerstoof. Rondom ons konden wij bijna altijd de jakhalzen en de eenhoortjes en de uilen hooren. Mijn vader liet mij van mijn vroegste jeugd af werken, en op de plaats mochten wij nooit ledig zijn.

Ik had twee zusters, waarvan vooral de oudste een vroom meisje was. Zij stierf in 1879, en tot op het laatste bleef zij voor mij bidden, stervende in de vaste overtuiging dat ik tot bekeering zou komen. Wij werden in de vreeze Gods groot gemaakt. De huis-godsdienst werd geregeld des morgens en des avonds waargenomen. Mijn moeder was een wel-opgevoede vrouw, zacht en teeder van geaardheid, die op ons kinderen een aller-gezegendsten invloed uitoefende.

Ik herinner mij hoe ik haar beloofde, toen ik nog heel klein was, en mijn gebed 's avonds bij haar opzeide, dat ik nooit sterken drank zou gebruiken. Die belofte hield ik getrouw tot mijn achttiende jaar, toen ik mij bewegen liet om voor de eerste maal drank te gebruiken. Een van onze vrienden was naar het dorp geweest, en had een bottel whisky meegebracht. Hij ontmoette mij in den stillen avond, en wilde mij omhalen om met hem te drinken. Het was een prachtige maanlicht avond, en hij stond er misschien een half uur lang, trachtende om mij om te praten.

„Kom dan, Hopp” — mijn volle naam is Samuel Hopkins Hadley — „kom dan, Hopp, wees vriendelijk, en drink mee”.

„Neen”, was mijn antwoord, „ik kan met jou niet saam drinken”. Maar ik wilde de ware reden niet opnoemen, dat ik mijn moeder beloofd had om niet te drinken.

„Kom”, zeide hij eindelijk, „als je nou niet met mij wilt meedrinken, dan zal ik denken dat je jouzelf heel wat beter beschouwt dan ik ben”.

Dit woord raakte mij, en ik nam den bottel uit zijn hand, en met mijn oogen op de maan die mij zoo liefelijk en bestraffend aankeek, nam ik mijn eerste drankje. Dat eerste drankje bracht een gansche verandering in mijn leven. Het scheen mij alsof ik tien minuten daarna door duivelen werd in bezit genomen. Gedachten ontstonden bij mij waaraan ik vroeger een

volslagen vreemdeling was geweest. Ach! de schande en schaamte en pijn die de vrucht waren van dat eerste drankje. Het is niet het vierde of het vijfde of het laatste drankje dat een mensch schaadt, maar het eerste!

Binnen een week nadat ik mijn eerste drankje had genomen, kon ik een glas vol whisky in één teug ledigen. Mijn goede moeder stierf zonder dat zij het ooit wist dat ik mijn belofte had verbroken. Zij zat in haar zitstoel toen de engelen kwamen om haar naar den hemel te nemen, en zij zeide aan mijn zusters die erbij stonden: „Zeg aan Hopkins dat hij mij daarboven ontmoeten moet!”

Weinige maanden na den dood van mijn moeder is ook mijn vader gestorven, en aan ons aangenaam huiselijk leven kwam een einde. Ik ging naar een dorp niet ver van onze plaats gelegen, ten einde bij een dokter iets van de medicijnen te leeren. Hij was een zeer geleerde en bekwame man, maar een volslagen dronkaard, en wat ik nog niet van het drinken wist, heeft hij mij geleerd. Binnen kort was ik door den drank in moeilijkheid gedompeld, en ik moest in der haast die plek verlaten.

Zoo ging het overal met mij. Ik staaakte toen mijn studiën, en begon mij geheel aan het kaartspel te wijden. Ik werd dobbelaar van beroep. Het duurde vijftien jaren dat ik bijna nooit nuchter naar bed ging. Eindelijk werd het voor mij daar in het Westen te warm: er waren teveel menschen die ik bedrogen

had: ik was verplicht te vluchten, en ik kwam naar Nieuw York. Ik wensch, dat ik u beschrijven kon het harteleed en het bitter verwijt van den dronkaard, die gevoelt hoe hij langzaam maar zeker aan het afzakken is en voor zich slechts één einde ziet — de hel die er voor dronkaards bewaard is, waarvan hij reeds een voorsmaak in zijn ziel gevoelt. Ik heb het alles doorgemaakt. Als de lust naar drank op een mensch is, dan zal hij allerlei schandelijke dingen doen. Hij zal liegen, hij zal zijn vrouw en al zijn beste vrienden bedriegen, hij zal den vrede en het geluk van zijn eigen thuis verstoren en vernielen.

Ik had gelogen, gestolen en valsche naanteekeningen gedaan. De wet was mij op de hielen en ik moest mij inspannen om haar te ontvluchten. Ik was zoo zwak, dat ik niet kon staan; ik kon noch slapen noch eten en ik wist, dat als ik niet zekere kromme zaken kon recht krijgen, ik weldra in de gevangenis zou liggen. Toen kwam over mij de vreeselijke angst van den dronkemans-waanzin, mij bekruijpende als een slang door de deur of het venster. Vreeselijke duivelen vergaderden zich rondom mij en hielden hun monden zoo nabij, dat ik hun warmen, verschroeienden adem op mijn wangen gevoelde. En die duivelen fluisterden mij weer altijd één ding in het oor, dat ik mij maar om het leven moest brengen. Verscheidene malen trachtte ik dit te doen, en ik herinner mij een zekeren nacht toen ik telkens naar het venster ging

met het voornemen om mij er uit te werpen en aan alles een einde te maken, doch het was mij, alsof een onzichtbare hand mij beschermdde.

Nu moet ik u vertellen, wat er met mij gebeurde op den avond van den 18en April 1882. Ik zat dien avond in de „bar” van een man, genaamd Kirker, op de Third Avenue straat, Nieuw York. Mijn thuis was opgebroken en mijn getrouwe en liefhebbende vrouw was naar het zuiden, naar haar vrienden teruggegaan. Zij was mij tot het einde toe bijgebleven; hoe zij het kon doen weet ik niet. Wij hadden geen thuisplaats meer; ik had al wat ik bezat verkocht of verpand om drank te koopen. En nu zat ik hier alleen, radeloos en hopeloos. Ik kon niet slapen; ik had voor verscheidene dagen niets gegeten en op de vorige vier nachten had ik delirium tremens gehad van middernacht tot morgenstond.

Ik had voor omtrent twee uren lang op een whiskyvat gezeten, toen ik schielijk een gevoel kreeg alsof er een groote en machtige persoon in het vertrek was. Ik wist toen niet wat het beteekende, maar nu weet ik, dat het Jezus was, de Vriend van zondaars, die daar was, hoewel ik Hem niet zag. Nooit, tot mijn sterfure, zal ik het gezicht vergeten dat ik toen zag. Het was mij, alsof ik mijn zonden aan den wand geschreven zag in letters van vuur. Ik keek in een andere richting, maar daar waren zij weer. Ik geloof, dat ik dien nacht een gezicht van de eeuwigheid

ontving. Ik zag wat elke onbekeerde zondaar eens zien zal als hij met onvergeven zonden voor den rechterstoel van God staat. Ik werd met onuitsprekelijken angst vervuld. Ik dacht, dat ik aan het sterven was en dat de hel reeds voor mij gaapte. Ik geloof, dat ook de andere menschen in het vertrek meenden dat ik aan het sterven was.

Een „bar” is een vreeselijke plaats om in te sterven, als gij een biddende moeder gehad hebt. Ik klom van het whisky-vat af, liep naar de toonbank en sloeg er met mijn vuist op, totdat de glazen klonken. De menschen keken mij allen met nieuwsgierigheid aan en ik zeide:

„Jongens, luister naar mij! Ik ben stervende, maar ik zal op de straat gaan sterven, eer ik een ander drankje ooit nemen zal”. En toen ik dit zeide, dacht ik stellig, dat ik het morgenlicht niet zou zien.

Een stem zeide tegen mij: „Als gij die belofte houden wilt, laat u in de gevangenis opsluiten”. Nu was er geen plaats in de geheele wereld, waar ik zoo beducht voor was als de gevangenis, want ik leefde dagelijks in de vrees, dat ik zou worden opgepakt. Desniettemin ging ik naar een gevangenis, en vroeg aan den bewaarder om mij op te sluiten.

„Waarom wilt je dan opgesloten worden?” vroeg hij.

„Omdat ik geplaatst wil worden op een plek waar ik sterven kan voordat ik nog een druppel whisky krijgen kan”, was het antwoord.

Zij sloten mij binnen cel No. 10 in den achtersten gang, en dat vertrek is mij van dien dag af een beteekenisvolle plaats geweest. Gedurende twintig jaren heb ik altoos op den jaardag van dien vreeselijken nacht van donkerheid en wanhoop die cel een bezoek gebracht, en daar heb ik zoeten omgang met Jezus gehad. Wat gebeurde mij in dien onvergetelijken nacht? Het was mij eerst alsof al de duivelen der hel in dat vertrek bijeenvergaderd waren, maar dezelfde Heiland die mij in de „bar” bezocht had, kwam hier andermaal bij mij. Ik hoorde een stem tot mij zeggen: „Bid”. Ik viel op de knieën, en zeide: „O God, wees mij zondaar genadig!”

Toen ik uit de cel losgelaten werd, ging ik naar het huis van mijn broeder, waar ik op vriendelijke wijze ontvangen en liefderijk verpleegd werd. Op den volgenden Zondagavond bezocht ik de vergaderplaats van de Jerry Mc. Auley Zending. De zaal was volgepropt. Met groote moeite kreeg ik op een der voorste banken plaats en daar zag ik dien apostel van de dronkaards Jerry Mc. Auley. Toen hij opstond om te vertellen wat God voor hem gedaan had, luisterde ik met ernstige aandacht. Ik had reeds vele preeken gehoord, doch nooit een toespraak van dezen aard, en ik zeide tegen mijzelf: „Ik wonder of ook ik zalig kon worden?” Nadat Jerry gesproken had, hoorde ik met verbazing de getuigenis van ongeveer 25 dronkaards aan, die, evenals hij, allen door Gods

genade van den vloek van den sterken drank verlost waren. Zoodra Jerry de uitnoodiging gaf, hief ook ik mijn hand op, en spoedig was ik, samen met een aantal andere dronkaards, voor het platform nedergeknield.

Hoe kan ik u beschrijven wat daar geschiedde! Eerst bad Jerry, op zeer eenvoudige wijze, en toen zond Mrs. Mc. Auley een ernstig gebed voor ons arme dronkaards op. Daarna zong Jerry, nog nedergeknield, het lied dat ik als kind zoo goed kende: „Mijn Heiland heeft Zijn bloed geplengd, der aard ter heilfontein”, en ging toen van den één naar den ander van de nederknielende boetvaardigen, om hen aan te moedigen voor zichzelf te bidden. Ik beefde toen hij mij naderde. De duivel knielde naast mij neder, en herinnerde mij aan al de misdaden en zonden waaraan ik mij had schuldig gemaakt. Van één man alleen had ik 125 malen de naamteekening vervalscht. Onder invloed van den drank was ik dit vergeten totdat de duivel mij eraan herinnerde. Nu fluisterde hij mij in dat ik die zaken eerst moest recht maken voordat ik een christen kon worden, dat het een treurige vernedering zou zijn om onmiddellijk na mijn bekeering naar de gevangenis te gaan, en zulke dingen meer.

Jerry legde zijn hand op mijn hoofd. „Broeder, bid!” zeide hij.

„Ik kan niet bidden. Wilt gij niet voor mij bidden?”

„Al de gebeden in de wereld”, antwoordde Jerry,

„zullen u niet helpen als gij niet voor uzelf bidt”.

Ik aarzelde nog een oogenblik, en zeide toen:

„Lieve Jezus, kunt Gij mij helpen?”

Lezer, nooit kan ik met eens menschen tong beschrijven wat ik toen ondervond. Tot op dat oogenblik was mijn ziel met onbeschrijfelijke duisternis vervuld geweest, maar nu gevoelde ik plotseling het zonlicht van den helderen middag in mijn hart. Ik gevoelde dat ik een vrije man was. Ik gevoelde dat Christus, met al Zijn liefde en macht, in mijn leven was ingetreden, en met mij één was geworden. Ik gevoelde mij gedrongen om „Halleluja” te roepen, en van dien dag af roep ik nog steeds „Halleluja”! De zalige aanraking van Jezus’ hand nam op dat oogenblik van mijn maag, mijn brein, mijn bloed en mijn verbeelding weg de helsche zucht naar whisky. Van dien dag af heb ik nooit verlangd naar een druppel whisky, en ik heb nooit genoeg geld gezien om mij te bewegen om een dronkje te nemen.

Nog iets heeft mij verbaasd, en Gods wonderlijke genade steeds laten roemen. Ik was zoo gewoon aan het vloeken dat ik in mijn slaap kon vloeken. Ik kon geen tien woorden zonder een vloekwoord uitspreken. Sedert dien avond is er nooit een vloekwoord op mijn lippen geweest, en zelfs de gedachte er aan kwam nooit bij mij op. Gezegend zij Zijn naam voor eeuwig!

Toen ik dien avond van mijn knieën opstond, begon ik dadelijk mijn ondervinding aan de aanwezigen

mede te deelen, en voor de eerste maal vertelde ik de reine waarheid. Alle dronkaards zijn leugenaars, en naar mijn oordeel is leugentaal de laatste zonde waarvan zij verlost worden. De menschen in de zaal verdrongen zich rondom mij, en drukten mij op hartelijke wijze de hand. Ik was verbaasd en wist niet wat ervan te denken. Gedurende de vorige zes maanden had ik niemand de hand gedrukt dan alleen een of ander kantienhouder, uit wien ik een drankje wilde halen. De vrienden die ik dien avond maakte zijn mij sedert dien tijd getrouw gebleven. Ja, zij behooren tot den adel van het Hemelrijk.

Ik ging op straat uit, en zag naar den hemel op. Ik geloof niet dat ik in tien jaren naar boven had gekeken. De dronkaard ziet altijd naar beneden, nooit naar boven. Het was een heerlijke avond, de sterren schitterden op het helderste, en het was mij alsof de dierbare Jezus uit één millioen oogen op mij nederzag.

Spoedig viel er een schaduw over mijn ziel. De duivel fluisterde in mijn oor: „Gij zijt gered, ja, volkomen waar; maar gij zult weer vallen, en dan zult gij beschaamd wezen over al den ophef dieng gij van avond gemaakt hebt”.

Ik zag naar boven. „Lieve Jezus”, zoo riep ik uit, „Gij hebt mij gered maar hoe zal ik gered blijven?

„Mijn kind”, was het antwoord, „arbeid voor Mij. Er zijn duizenden die tot Mij zouden komen indien zij Mij maar kenden. Ga, vertel hen van Mijn liefde”.

HOOFDSTUK XIV.

Vuurbranden uit het vuur gerukt.

BILLY KELLY.

In de zaal van de Jerry McAuley Zending in de Waterstraat lag het stoffelijk overschot van Billy Kelly, die vroeger was geweest dobbelaar, kantienhouder en dronkaard, maar die een jaar voor zijn dood grondig tot God werd bekeerd. De harde houten banken waren vol van verworpelingen der maatschappij, waarvan sommigen, Goddank! door vrije genade veranderd, sommigen helaas! nog onveranderd gebleven waren. Aan den eenen kant van de doodkist zaten de drie kinderen van den overledene, aan den anderen kant eenige van de vrienden die hem in zijn onbekeerden toestand hadden gekend. Eenigen van deze laatsten werden door de verrichtingen zichtbaar aangedaan, en veegden af en toe stilletjes een traan van de oogen. Over de kist waarin het lichaam van den ontslapene lag waren de schoonste bloemkransen van rozen en leliën verspreid, en op de metalen plaat stond te lezen: „William Kelly, gestorven 9 April 1892, oud 47 jaren”.

De heer Hadley stond aanstonds op, maakte in een paar woorden aan de vergaderde schare duidelijk

welke de verrichtingen zouden zijn, en vroeg daarop aan een paar van de vrienden van den overledene om eenige weinige woorden te spreken.

„Laat ons den kapitein hooren”, zeide iemand; en op deze uitnoodiging stond een korte, sterkgebouwde man op, wiens woeste baard en verbrande aangezicht hem terstond als een zeevaarder verrieden, en sprak:

„Ik herinner mij zeer goed den nacht toen Billy Kelly hierheen kwam, nu omtrent veertien maanden geleden. Ik was juist na een lange zeereis veilig thuis gekomen, en ik bracht een bezoek naar de geliefde oude zaal alhier. Billy kwam hier instrompelen, een treurig schouwspel, een wrak van wat eens een mooie sterke man moet zijn geweest. Ik kon zien dat hij op den rand van de delirium tremens was. Hij vroeg of hij hier een weinig soep kon krijgen. Ik antwoordde: „Ja, nadat de dienst voorbij is.”

„Ik ben hongerig,” zeide hij, „en ik heb geen duit. De laatste week heb ik in de hel doorgebracht. Sommige menschen gelooven niet in de hel, maar ik ben daar geweest, ja, en met den drank in mij, zoodat als ik mijn oogen toesloot, ik al de pijniging ondervond van een man die dood en verdoemd was. God helpe mij! Ik durf niet slapen, uit vrees van wat over mij komen zal als ik aan 't slapen ben. Het is nu drie dagen sedert ik mijn oogen toesloot.”

„God zal u helpen,” sprak ik, „bid tot Hem!”

Hij ging naar voren en ik zal nooit den blik vergeten dien ik op zijn aangezicht las toen hij neerknielde.

„O, God, geef mij slaap, slaap, slechts slaap en rust van de hel, die er binnen in mij is.”

„Wij baden allen voor hem, en dien nacht sliep hij. Toen hij ontwaakte besloot hij den drank te laten varen, en van dien dag af is hij één van ons getal geweest.”

Nadat de oude zeekapitein gesproken had, maakten eenige anderen opmerkingen aangaande den overledene Billy, aantoonende hoe hij door al zijn gezellen bemind was, totdat eindelijk een bekeerde dobbelaar Jim Dixon opstond, en sprak:

„Gij hebt allen Billy gekend nadat hij een lid van deze Zending was, maar ik heb hem gekend toen hij nog op zijn ergste was. Voor meer dan twintig jaren heb ik hem als knaap en man gekend, en met hem geleefd, gegeten, gedobbeld en gedronken. Ik heb hem gekend toen hij door goed geluk £ 1000 in zijn zakken droeg, dat hij door dobbelspel gewonnen had, en de volgende week zag ik hem met de „blauwe duivelen” (de dronkemanswaanzen) aan zijn keel. Toen hij uit de gevangenis was gekomen moest hij zijn schoenen en zijn hemd verpanden ten einde geld te krijgen om den vreeselijken dorst naar drank te lesschen. Eén nacht zag ik hem zijn laatste twee stuivers weggeven aan een meisje dat hij vroeger

gekend had, en dat zonder geld was. Zulk een soort mensch was hij, altijd gereed om zijn geringen voorraad te deelen met een broeder in de verdrukking.

Op zekeren dag ging ik hem zien, om hem te vragen met mij een drankje te gaan nuttigen, maar hij bedankte. Ik vroeg hem wat hem mankeerde, en hij antwoordde: „Jim, ik heb mij bij de Zending aangesloten. Ik ben er een beter man door geworden, en ik wil hebben dat je ook zult mee gaan”. Wel, ik dacht over de zaak na, en zes maanden geleden voegde ik mij bij de Zending. Dat is nu een van de weldaden die Billy mij bewezen heeft”.

OUPA LLOYD.

Vele vreemde en pathetische tooneelen hebben in de Water-sstraat plaatsgevonden, maar niets kan den aard van het werk als reddingswerk laten uitkomen dan wat er korten tijd geleden gebeurde. Vóór het platform in de zaal rustte een doodkist op drie stoelen, een fraaie doodkist, met zilveren handvatsels. Binnen in de kist lag het lichaam van „Oupa Lloyd”. Het gelaat was stil en vredevol, en gaf geen blijk van de onweders die op dien ouden man neersloegen toen hij nog in het vleesch was. De zaal was vol van treurende vrienden, die den ouden man gekend en geliefd hadden, en zijn dood betreurden.

Vele jaren geleden had Oupa Lloyd op een avond plaats genomen op een van de banken in de Water-

straat zaal. Hij was toen reeds 72 jaren oud, bedekt met lappen en vuilnis en ongedierte, gebogen onder het gewicht van zijn jaren en zijn uitspattingen, en hij had in geen jaren op een bed geslapen. Toen de uitnoodiging geschiedde dat allen die den Zaligmaker zochten, de hand moesten opsteken, vroeg Oupa Lloyd aan een van de werksters of er eenige hoop was voor den grootsten zondaar in Nieuw-York. „Ja,” was haar antwoord, „wie ook wil, die kome!” Oupa Lloyd kwam, werd grondig tot God bekeerd, en raakte van dien avond af aan nooit whisky of tabak, die voor jaren bijna zijn voornaamste voedsel waren geweest.

„Oupa” was op zijn dag een beruchte man geweest. Hij werd op de groote zee geboren, en zwierf op zee rond gedurende bijna het geheel van zijn jongelingsjaren. In lateren tijd is hij een succesvolle zeeroover geworden, zoozeer dat hij gevangen genomen en veroordeeld werd, en als straf tien jaren lang in Van Diemens Land achter de tralies zat. In Australië weer werd hij tot den dood veroordeeld wegens een of andere misdaad, doch hij wist te ontsnappen, en keerde terug naar Amerika, waar hij later zijn eigen vaartuig bezat.

De laatste drie jaren van zijn leven was Oupa Lloyd niet meer in staat zichzelven te helpen. De Waterstraat Zending zorgde echter voor hem. Hij had gedurende zijn leven zooveel slechte whisky gedronken

dat zijn keel geheel uitgebrand was, en hij kon zich nauwelijks verstaanbaar maken. Hij bracht zijn dagen door in het gebouw in de Water-straat, waar hij zijn kost drie malen 's daags geregeld ontving. Menigmaal echter gaf hij voedsel weg aan een armen bedelaar die toevallig voorbijging, ja, Oupa Lloyd zou dikwerf zijn maal deelen met een verdwaalde kat, zoodanig was zijn vrijgevigheid. Een paar avonden vóór zijn dood zeide hij nog dat, hoewel hij zich zeer onwaardig gevoelde, hij ervan overtuigd was dat God hem in bewaring had.

KOLONEL ATKINSON.

Deze man was zonder twijfel de grootste schurk die ooit binnen de muren van onze zaal in de Water-straat kwam. Geen pen kan hem beschrijven, doch wij kunnen trachten duidelijk te maken hoe hij er uitzag toen hij voor de eerste maal aanzoek deed om in onze Zending te worden opgenomen. Hij was over de zestig jaren oud en meer dan zes voet lang, maar zijn voorkomen was dat van een man van honderd jaren oud. Zijn grijze baard was een voet lang en liederlijk vuil. Zijn haar, ook grijs en vuil, hing in lange ongekamde lokken op zijn schouders. Zijn oogen waren dof, en hun voorkomen toonde aan dat het lang was sedert zij met water kennis hadden gemaakt. Hij had een oude versleten jas aan, die hij uit een of andere aschhoop had opge-

raapt, en die met een spijker vastgestoken was. Onder de jas had hij een vest en een baatje. Zijn broek was onbeschrijfelijk liederlijk, en bestond uit een reeks van gaten die met stukjes touw toegebonden waren. Zijn schoenen waren enkel stukken tapijt met touw aan de voeten gehecht.

De heer Hadley zegt: „Ik had hem jarenlang als een onverbeterlijken bedelaar gekend. Op een avond kwam hij naar de diensten, en gedurende de verichtingen stond hij op en vroeg of Mr. Hadley in de zaal was. „Ja” was het antwoord.

„Mijnheer Hadley, bid voor mij; ik ben waarlijk berouwvol”.

Tegelijkertijd begon hij voor zichzelf te bidden, en als er ooit een man was die het ernstig meende, dan was hij het. Toen wij van de knieën opstonden, zeide hij:

„Wel, ik ben nu zeker gered; dat lijkt geen twijfel”.

Toen de vergadering ten einde was geloopt, sprak hij, terwijl hij de armen om mijn hals wierp:

„Broeder Hadley, wat gaat gij mij nu geven”?

„O, een bed om van nacht in te slapen”.

„Goed”, zeide hij, „en wat nog meer”?

„Morgen ochtend zal ik u een shilling geven voor uw breakfast”.

„Dat 's recht, dat 's recht”, was zijn antwoord, „ik heb altoos geweten dat gij een christen zijt”. En daarmee ging hij slingerend weg, met zijn shilling

in de hand en een kaartje voor een bed. Toen hij van mij scheidde zeide hij:

„Ik zal elken nacht komen”.

„Nee”, was mijn antwoord, „kom maar zoo af en toe”.

„Nee, Broeder Hadley”, zeide de oude man, „ik zal elken nacht komen”.

Wie was deze man, die nu zoozeer in de macht des satans gekluisterd zat? Hij was geboortig uit een der beste familiën van den Staat Ohio. Zijn ouders waren welgestelde christenen. Zijn opvoeding liet niets te wenschen over, en nadat hij zijn cursus aan het College had voleindigd, wijdde hij zich aan de rechtsgeleerdheid. Hij begon als procureur te practiseeren, en trad met een voorname dame in het huwelijk, doch hij had zich gewend whisky te drinken, en maakte geen vordering. Toen brak de oorlog uit tusschen de noordelijke en zuidelijke staten van Amerika. Hij sloot zich bij de gelederen van het leger van het Noorden aan, verwierf zich veel lof, en werd weldra bevorderd tot Kolonel. Doch helaas! hij was reeds een dronkaard geworden. Hij trachtte tegen de ontzettende gewoonte te strijden, maar het bleek vruchteloos. Eindelijk was zijn thuis opgebroken, zijn vrouw en kinderen van hem vertrokken, en hijzelf geheel moedeloos geworden. Hij kwam naar Nieuw-York, nam een anderen naam aan, en werd spoedig een gewone bedelaar op de straten. Het was nu meer dan 25 jaren dat hij een volslagen dronkaard was

geweest. Dit was de man die naar de Water-straat zaal was gekomen, en om onze voorbedding had gevraagd.

Den volgenden avond was hij onder de eersten die naar de boetebank kwamen, en nadat hij op zalvenden toon had gebeden, stond hij op en zeide dat hij zeker was ditmaal bekeerd te zijn. Hij trachtte andermaal zijn arm om mij heen te slaan, doch ik stootte hem niet heel zachtjes van mij af. Ik wees hem de deur.

„Bedoelt gij het wel”? was zijn vraag.

„Als gij veel langer vertoeft zult gij zien of ik het bedoel of niet”, was mijn antwoord.

Hij ging langzaam de deur uit, met vloekwoorden voor mij en voor mijn helpers en voor alle anderen, en hij zeide dat hij buiten op straat zou sterven voordat hij weer binnen ons gebouw den voet zou zetten. Mijn humeur was dien avond zeer op de proef gesteld. Ik werd verplicht drie matrozen, die er heen gekomen waren om moeite te maken, naar buiten te brengen. Maar toen ik den armen ouden man zag uitgaan in den duisteren nacht, sloeg mij mijn geweten. Ik ging naar bed, doch kon niet slapen. Ik kon aan niets anders denken dan aan dien ouden man dien ik verstooten had. Ik gevoelde dat hij gered moest worden of ik zou zelf verloren gaan.

Twee weken daarna hadden wij de maandelijksche samenkomst van onze arbeiders en arbeidsters, en iemand zei: „Broeder Hadley zal ons toespreken”.

Ik stond op en vertelde met veel schaamtegevoel wat mij wedervaren was met den ouden Kolonel. Terwijl ik sprak was het mij alsof de Heilige Geest op ons viel. Niemand sprak een woord doch zij vielen allen op de knieën, en baden voor den ouden dronkaard en voor mij. Terwijl er gebeden werd kwam het licht in mijn ziel, en ik zeide: „Staat op, het is niet noodig om langer te bidden! Zij schaarden zich rondom mij en vroegen: „Broeder Hadley, hebt gij uw antwoord gekregen?” „Ja”, was mijn antwoord; ik groette hen en snelde naar Water-sstraat. Daar zat de oude Kolonel op een der achterste banken. Ik ging naar hem, wierp mijn armen om hem en barstte uit in tranen.

Ik ging toen heen, haalde hem een biefstuk, brood, boter, aardappelen en koffie, en hij at alsof hij een verhongerd dier was. Ik kreeg een vat vol warm water, zeep en een hoeveelheid handdoeken en schoone kleederen, en met de handen waarmee ik nu schrijf wiesch ik dezen armen zwerveling. Ik kleedde hem van hoofd tot voeten, nam hem naar den barbier en liet zijn lange haren en baard knippen. In den avond woonde hij onze samenkomst bij, en op de gewone uitnoodiging kwam hij naar voren. Maar hoe anders dan de vorige keeren! De tranen liepen hem over de wangen en zijn geheele lichaam beefde van aandoening terwijl hij riep: „Heer, als het niet te laat is, vergeef dezen ouden zondaar”.

Zes avonden lang werd dit tooneel herhaald, en op den Zaterdagavond stond hij op aan het einde van den dienst en zeide: „O Broeder Hadley, ik ben verlost!” „Nu wil ik het gelooven”, was mijn antwoord. Van dat oogenblik af werd deze oude bedelaar en dronkaard een kind van God. Hij haatte van dien dag af den sterken drank met een volkomen haat. God gaf hem zijn verstand terug dat door den drank zoozeer was verwoest, en God gaf hem zijn jeugd terug zoodat hij een lange, waardige en flinke christen heer werd. Gedurende de laatste dertien jaren hebben duizenden hem hooren vertellen van de wijze waarop Jezus Zich tot hem nederboog en hem redde. Zijn geschiedenis was de vervulling van de belofte Gods: „Want Ik zal hunne ongerechtigheden genadig zijn, en hunne zonden en hunne overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken”. (Heb. 8 : 12)

DOOD VAN SAMUEL H. HADLEY.

De beminde en ijverige Directeur van de Water-straat Zending is tot aller smart op den 9den Februari 1906 onverwacht overleden, en daardoor verloren duizenden arme verzonkene dronkaards en dieven op de straten van Nieuw-York hun besten vriend. Zijn begrafenis was een van de merkwaardigste die ooit in die groote stad werd gehouden. Tegenwoordig waren groote mannen die zich een naam in al de Kerken hadden verworven, en arme zielen die van dit leven een

schipbreuk hadden gemaakt, maar die door de genade des Heeren en den trouwen arbeid van Hadley waren gered, en tot fatsoenlijke leden der maatschappij gemaakt. Predikanten en leeken, evangelisten en herstelde dronkaards, voorname dames uit de hoogste kringen en eenvoudige vrouwen die tot de gevallenen hadden behoord, deze allen waren er met dit ééne doel, om de laatste eer te bewijzen aan de gedachtenis van een geliefden vriend en weldoener. Van het begin tot het einde was er niet één toon van droefenis, maar een blijmoedige dankbaarheid jegens den Heer voor wat Hij hun in Samuel Hadley had geschonken. Het was een samenkomst die zoo recht naar het hart van den ontslapene zou zijn geweest. Het zingen was van dien hartelijken aard waaraan de bezoekers van de Water-sstraat diensten gewoon waren, en al de toespraken werden op zegevierenden toon uitgesproken, als bewijs dat elke spreker en elke hoorder de hoop van een blijde wederzien koesterde.

Onder velen meer die bij deze gelegenheid hartelijke woorden van waardeering spraken, zeide één van zijn vrienden, de heer W. M. Smith, het volgende omtrent zijn laatste uren:

„Sommigen van u verwachten mogelijk een paar woorden omtrent de laatste krankheid van onzen broeder. Ik mocht hem verschillende malen bezoeken aan het hospitaal, en ik wil u een of twee boodschappen geven. Op den Maandagmorgen klaagde

hij over een kleine pijn, en ik raadde hem aan den dokter te gaan zien. Hij moest echter weldra naar het hospitaal. Ik bezocht hem daar, en vond dat hij zeer onwillig was om een operatie te ondergaan, die door de geneesheeren noodig werd geacht. Hij was bevreesd dat de uitwerking op zijn zwak hart schadelijk zou zijn. De dokters zeiden echter dat er niets anders te doen was, en dat hij zonder een operatie geen vijf uren leven zou. Daarop zeide hij: „Levend of stervend, ik ben des Heeren”, en ik ben blijde te denken dat dit de laatste uitdrukking van zijn hart en ziel was. Na dien tijd begon hij te ijlen, maar onder zijn ijlen sprak hij gedurig van het werk in de Water-straat. Hij was schijnbaar bezig een dienst te houden, en sprak de hoorders op liefdevolle wijze aan, noodigende hen uit om naar Jezus te komen. En zoo ging hij heen om voor altijd met den Heer te zijn”.

Na afloop van den dienst in de Water-straat werd het lijk vervoerd naar een ruim kerkgebouw in de John Straat. Het was een lange stoet; vooraan de „trustees” van de Waterstraat Zending, dan een aantal van de voornaamste bezigheidsmannen van Nieuw-York, voorts een aantal treurende vrienden van den ontslapene, met een groote schare van de christenen der stad, die vergaderd waren om hulde te brengen aan het g'zegend werk door Samuel Hadley voor de verworpelingen der maatschappij gedaan.

De kerk in de John-straat was tot overloopens toe vol, en een groote menigte vulde de geheele straat voor de deur van het gebouw.

De begrafenis-toespraak werd geleverd door Dr. Wilbur Chapman, die onder meer zeide:

„Ik herinner mij de eerste maal toen ik den heer Hadley ontmoette, het was hier in deze stad in een kantien. Ik was gevraagd om de stad te gaan zien waar die op zijn ergste was, en ik erken met schaamtegevoel dat een geest van nieuwsgierigheid mij bezielde toen ik die verlorene mannen en vrouwen aanschouwde. Maar toen ik op den drempel van een zekere kantien stond, zag ik Hadley zijn armen werpen om een armen dronkaard, en terstond verliet mij de nieuwsgierigheid, en ik zag die ongelukkigen met geheel andere oogen aan. Ik ging met hem mede toen hij een ander huis binnentrad, en zag hoe hij zijn hand legde op het hoofd van een gevallen meisje en haar aangezicht met zijn tranen baadde, en ik kreeg een ander denkbeeld van wat het zegt een hartstocht voor zielen te hebben. Toen ik hem dien avond groette, nam hij mijn hand, drukte die en zeide: „Ach! Ach! Ach! hoe kunnen menschen den liefdevollen God alzoo vergeten!” Daarop liet hij volgen: „Broeder, predik altoos een Evangelie die verlorene zooals dezen redden kan”. En als er sedert dien tijd eenige teederheid in mijn prediking is geweest, dan dank ik die aan het voorbeeld van dezen man Gods”.

Ook de couranten van den dag maakten melding van het afsterven van dezen merkwaardigen man en de *New York Tribune* zeide:

„Een goed man is heengegaan, en een groot verlies is geleden door den dood van Samuel Hopkins Hadley. De diensten door Hadley op maatschappelijk gebied bewezen kunnen vergeleken worden bij die van sommige van de groote natuurkrachten. Het wordt gezegd, dat bij zijn diensten in de Water-straat gedurende de laatste twintig jaren *niet minder dan 75,000 personen* hun voornemen te kennen gaven van een christelijk leven te willen leiden. Er is reden te gelooven, dat de meerderheid van deze schare aan hun besluit getrouw is geweest. En voorwaar, om duizenden te hebben gered uit bedelarij, ondeugd en misdaad, en ze tot gehoorzame en ijverige leden der samenleving te hebben gemaakt, is aan den Staat een dienst te hebben bewezen, die weinigen hem bewezen hebben. Bovendien, om duizenden zielen van den eeuwigen dood te hebben gered is uit een geestelijk oogpunt beschouwd, een weldaad van geheel onschatbare waarde.

Dit is echter nog niet alles. Door den invloed van Hadley werd ook zijn broeder voor het christendom gewonnen, en deze werd op zijn beurt de leider van een groote zending, en de stichter van omtrent veertig andere zendingen. Dan volgen nog de drie zonen van dien broeder, die allen een goed christelijk werk

doen tot heil van onsterflijke zielen. En dan zijn er ook de honderden en duizenden, die aan de Waterstraat zaal tot bekeering zijn gekomen, en die nu de hoofden zijn van christelijke huisgezinnen. Zoo is het geschied, dat de invloed van Samuel Hadley gedurende al die jaren niet slechts gestadig is toegenomen, maar dat daardoor andere middenpunten van christelijken arbeid zijn gesticht, die elk een gezegenden invloed uitoefenen.

De gezamenlijke som van het goede door dezen éénen toegewijden man verricht, is derhalve iets, dat niet kan worden berekend. Maar terecht kan men zeggen, dat het werk van Hadley maar pas begonnen is. Het zal blijven voortduren tot het einde des tijds en juist daarom is het gelijk aan een van de groote krachten der natuur in zijn onverteerbare kracht.

Er zijn degenen die zich gedurig bekreunen over het verval van het geloof en den ijver der kerken. Hoezeer wordt de klaagtoon van zulke menschen bestraft door het leven van Samuel Hadley. Want de drijfkracht van zijn leven, de Alpha en de Omega daarvan, was het christelijk geloof — het gevoel dat er een God is, die over alles heerscht. Zijn geloof was dat van een Bunyan, een Baxter, een Wesley, en dat van zijn eigen vermaarden voorzaat, Jonathan Edwards. Hij bezat precies dien ouden godsdienst en die oude godsvrucht, over het gemis waarvan onze kerken zich beklagen. Die kracht, waarnaar de kerken zoekende

---

zijn, leefde en werkte in hem, ja, even zeker en even krachtig als in de geloofshelden van een vorigen tijd. Hij zou zelf de eerste geweest zijn om te ontkennen, dat hij een ongewoon verschijnsel was. Hij zou hebben staande gehouden, dat anderen ook doen konden wat hij deed. De kerk en de leeraar, die treurt over onvruchtbaarheid in den arbeid moet slechts zijn voorbeeld aanschouwen. Zij zullen daaruit leeren dat, indien zij de vruchten verwachten, die het leven van Hadley heeft opgeleverd, zij ook het geloof moeten beoefenen, dat hij beoefende, de toewijding beproeven die hem kenmerkte en aan anderen de liefde schenken, die hij schonk".

HOOFDSTUK XV.

**De gestichten van Otto Heldring te Zetten
(Nederland).**

Otto Heldring, van wiens christelijken arbeid wij nu het een en ander gaan vertellen, was een jongeling van groote geestes-vermogens en een onverzadigbaren dorst naar kennis. Bijna had die dorst naar kennis hem van God weggelokt, toen de Heer door een genadige voorzienigheid hem voor afvalligheid bewaarde. Heldring werd ernstig krank, en kon niet zijn studiën voortzetten. Hij was verplicht naar een eenzame boerenplaats te gaan tot herstel van zijn gezondheid. Daar moest hij zich elken dag in de boerdeij oefenen, en langzamerhand kreeg hij zijn krachten terug. Zijn vader wilde nu dat hij zijn theologische studiën zou voortzetten, ten einde predikant te worden, maar zijn lust en vlijt waren nu grootendeels geweken en hij gehoorzaamde met een half hart. En zelfs nadat hij zijn examen als kandidaat in de theologie had afgelegd, ging hij niet rond zooals de andere kandidaten om te prediken, met het oog op een beroep naar een of andere gemeente. Neen, hij zocht de werkplaatsen op, en begon zich te oefenen in het schrijven en kunstdraaien. Zodoende werd hij al meer en meer

bekend met het leven en de behoeften van de arbeidende klassen, en het bleek later zeer duidelijk dat God bezig was om hem op deze wijze voor zijn toekomstig werk voor te bereiden. Maar hij zelf was nog niet tot God bekeerd, en hij gevoelde dat hem iets ontbrak, namelijk de eenvoudige kennis van het evangelie en het zaligmakend geloof op God.

Maar die God die reeds zijn lichaam had genezen zou ook de schellen van de oogen van zijn hart doen vallen. Het was met Kerstfeest. Heldring was bezig te prediken over Gods onuitsprekelijke gave, toen het licht van God in zijn duistere ziel scheen, en hij verlichting der kennis der heerlijkheid Gods verkreeg in het aangezicht van Christus Jezus. Hij begreep het nu voor de eerste maal dat de Zaligmaker als een kind, als een arm kind, moest worden geboren, en dat Hij alzoo ook in *zijn* hart moest geboren worden, opdat noch wereldsche wijsheid noch eigengerechtigheid in het hart mocht wonen, doch alleen het Kind Gods, hem uit genade geschonken. Hij begreep het dat de kracht en de heerlijkheid van Christus in Zijn armoede gelegen waren, en hij besloot ook terstond dat zijn weg ook die van armoede moest zijn, en dat het voor hem best zou zijn bij de armen te wonen en te werken.

Hij begon door de menschen rondom hem aan het werken te zetten. Hij leerde den arbeider zijn grond spitten en zijn boerderij op behoorlijken voet inrichten;

hij bewoog de boerenvrouw om zich aan het spinnen en weven te wijden, en zorgde voor spinnewielen. Daarenboven schreef hij nuttige werken tegen het misbruik van sterken drank, en tegen het luie en nuttelooze leven van velen. Hij bezocht de menschen getrouw op hun eenvoudige woningen, en smaakte het geluk om langzamerhand te zien dat al zijn bemoeiingen niet zonder vrucht bleven.

Op zekeren dag bracht Heldring een bezoek naar een verbeterhuis, of gevangenis, voor vrouwelijke misdadigers opgericht, en dat bezoek heeft over geheel zijn toekomstig werk grooten invloed uitgeoefend. Onder andere trof hij daar een vrouw aan die, zoodra zij vrijgelaten was, het voornemen had om in den Haag, een groote stad van Holland, een huis op te richten waar zij arme meisjes tot een zondig leven kon verleiden. In dat huis zouden de meisjes onderwezen worden in de kunst der ongerechtigheid in al haar uitgestrektheid. Die goddelooze vrouw was door haar verblijf in het verbeterhuis niet in het minst verbeterd geworden, integendeel zij was in haar zondige plannen gesterkt. Heldring gevoelde dat zulke vrouwen een groot gevaar voor de maatschappij waren, en dat er iets moest worden gedaan om ontslagen gevangenen weer aan een eervol werk te helpen als zij uit de gevangenis kwamen. Hij dacht daarbij ook aan de vele vrouwen en meisjes die in de zonde waren gevallen, maar nog niet geharde zondaressen

waren, en hij gevoelde een innerlijken aandrang om iets voor haar redding te doen.

Nu waren er wel christelijke vrienden en vriendinnen die geneigd waren om iets voor zulke arme vrouwen en meisjes te doen. Deze vrienden richtten een genootschap op dat ten doel had om „boetvaardige gevallen vrouwen” in christelijke huisgezinnen te besteden, waar zij het gevaar van weer in de zonde te vallen konden ontwijken. Maar Heldring gevoelde dat een genootschap als dat niet te veel kon uitrichten. Het was bovendien niet wenschelijk zulke meisjes te plaatsen bij christen-huisgezinnen, hoe welgezind die ook mochten zijn, om redenen die licht te begrijpen zijn. Hij was overtuigd dat het ééne plan dat beproefd kon worden, met eenige hoop van goede gevolgen, dit was: ze te plaatsen op een afzonderlijke inrichting waar strenge christelijke tucht over haar kon worden uitgeoefend. Daar konden zij in de afzondering tot zichzelf komen, en door aan de vriendelijke en lokkende stem des Heilands te luisteren, vergeving en rust voor de ziel vinden. Zoo besloten Heldring en zijn vrienden, met biddend opzien tot God, om zulk een inrichting in het leven te roepen.

Heldring behoefde niet lang te zoeken naar een plaats voor de op te richten thuisplaats voor vrouwen. Niet ver van zijn pastorie stond er een buitenwoning die hij eenige jaren vroeger en wel tegen zijn zin gekocht had. Hij had die woning

verhuurd, doch altijd voor korte termijnen, daar hij niet wist wanneer hij de plaats voor één of ander doel zou noodig krijgen. Het huis lag op een afgelegen plek, tusschen groote boomen in, en was een uitgezochte plaats voor het doel dat hij zich had voorgesteld. Het huis werd spoedig in orde gebracht, gemeubileerd, opgeknapt; en nu ontbrak het nog net aan de rechte persoon om aan het hoofd van de inrichting te staan, die een vrouw moest wezen van beschaving en opvoeding, maar bovenal vervuld met zelfverloochenende liefde tot Christus en tot haar arme medezusters.

De Heer wees Heldring de bepaalde dame aan, die van Fransche afkomst was, gesproten uit een der familiën van Hugenoten-vluchtelingen die in Holland een toevluchtsoord hadden gezocht. Bijna dertig jaren lang mocht juffrouw Voute aan het hoofd van dit tehuis voor vrouwen staan, en één duizend vrouwen en meisjes kwamen in dien tijd onder haar christelijken invloed. Zij besteedde al haar bezittingen aan de inrichting en derzelve uitbreiding, en haar vurige bede tot God was steeds dat allen die daarheen kwamen naar lichaam en ziel mochten worden gered. Het huis alzoo door Heldring gesticht, en door deze beminnenswaardige zuster bestierd, was spoedig gevuld met zondaressen, die uit de macht der zonde verlost wilden worden.

Maar nu stond Heldring voor een ander vraagstuk.

Hij ontmoette nu tal van jonge meisjes die nog niet zoo diep waren gevallen dat zij in het Magdalena-huis konden worden opgenomen. Zij waren meisjes zonder vaste woonplaats, die òf door haar ouders verlaten òf zelf van huis waren weggevlucht wegens mishandeling en wreedheid. Dan waren er weer meisjes die in zulk een omgeving woonden dat het voor haar bijna onmogelijk was om rein en oprecht te blijven; en Heldring ontving geduriglijk brieven van christen-vrienden die over het lot van die meisjes zich bekommerden.

Het werd Heldring duidelijk dat er ook voor deze klasse van meisjes, die aan allerlei zedelijke gevaren blootstonden, een tehuis moest gesticht worden. Spoedig was de zaak gedaan, en een doeltreffend gebouw werd nabij het eerste opgetrokken, waar deze arme kinderen onder de zorg der christelijke liefde konden staan. Dit gebouw ontving den naam van „Talitha Kumi” (Gij dochterke, Ik zeg u, sta op). De meisjes in deze stichting stonden onder de zorg van een uitmuntende christin, mej. Nieuwveen, die niet alleen voor de ziel zorgde, maar ook haar kinderen goed leerde werken. De meesten waren bij haar aankomst in het gesticht onhandig, maar het duurde niet lang of de dagelijksche oefening in arbeidzaamheid, zindelijkheid en netheid had de gewenschte uitwerking, en meer dan een deugdzame en christelijke werkster is uit *Talitha Kumi* uitgegaan om een

nuttig werk in christelijke huisgezinnen te doen of moeder van een christelijk huisgezin te worden.

Maar het was nog niet klaar met de gebouwen die Heldring moest optrekken. Het werd hem duidelijk dat er een derde behoorde te zijn. Hij had gemerkt dat er een andere klas van meisjes was voor wie er een bijzondere inrichting behoorde te zijn. Het waren zulke jonge meisjes die nog niet in zonde waren gevallen, maar die op het punt stonden om dat te doen, indien geen christen-hand uitgestrekt werd om haar te redden. Zij waren meestal jonge meisjes die om een of andere misdaad, meestal diefstal, in de gevangenis waren gekomen. Wat zou van haar worden als zij eens uit de gevangenis zouden ontslagen worden? De maatschappij zag op haar neder; haar ouders wilden haar niet langer in huis hebben; zij hadden, helaas! geen vrienden meer, en zij hadden zelfs alle zelf-respect verloren. Eenmaal uit de gevangenis gekomen, stonden voor haar slechts de straten open, met al het zondige aan zulk een leven verbonden. Waar moesten zulke arme meisjes verpleegd worden? Niet in het Magdalena-huis, dat niet voor haar bestemd was. Ook niet op „Talitha Kumi”, waar slechts kinderen die verwaarloosd waren, en geen misdadigers waren, werden opgenomen. Deze vragen werden door Heldring beantwoord door de oprichting van een derde gebouw dat „Bethel” heette.

Ook het werk te Bethel bleef niet ongezegend, hoewel het een moeilijk werk was. De directrice van Bethel en haar helpsters hebben steeds den arbeid aldaar met vreugde voortgezet. Waarom? Omdat zij zich konden verheugen dat aldaar opgenomen werden juist die meisjes die het noodig hadden opgenomen te worden. Naar Bethel werden gezonden meisjes die nergens elders terecht konden komen. Zij kwamen in groote getallen, zoodat de inrichting altijd vol was, en hoewel het geloof en geduld der werksters grootelijks op de proef werden gesteld, volhardden zij in haar liefdewerk, en voor menigeen werd ook dit Bethel „De poort des Hemels”.

Over het algemeen, echter, is de arbeid aan deze vrouwen en meisjes in de gestichten van Heldring, een arbeid vol moeite en teleurstelling, die niet anders dan met veel geloofsmoed kan worden verricht. Laat ons een paar gevallen nemen om dit te bewijzen. In een der verslagen die van tijd tot tijd worden uitgegeven zegt men :

„In dit jaar hebben wij tweemaal één onzer inwonsters moeten laten vertrekken. De eerste had ons veel zorg gebaard. Zij was zeer traag om te werken, zoodat het leek alsof zij liever van honger zou omkomen dan arbeiden. Bovendien was zij hardnekkig en gevoelloos, zoodat wij hulpeloos en hopeloos stonden. Nu moesten wij tot uitersten met haar gaan. „Gij moet van ons weg”, zeiden

wij tot haar. In vele gevallen hebben wij onder-
vonden dat dit woord de verhardste tot inkeer brengt,
en zoo scheen het in dit geval ook. Zij verzocht
om te blijven, en beloofde beterschap. Maar den
volgenden dag was zij even onverschillig, en wij
moesten haar toch laten gaan. Wij hadden het
gevoel alsof wij een lijk bij de deur uitdroegen
toen zij eruit ging; en toen de deur achter haar
gesloten werd, was het alsof wij een doffe kluit op
een doodkist hoorden neerploffen. Er is veel moed
toe noodig om één onzer inwonsters weg te zenden,
veel meer moed dan om haar maanden en jaren lang
te verdragen.

In het andere geval wilde het meisje bij ons niet
blijven. „Ik wil van hier weg”, zoo zeide zij. Welk
een verschil tusschen haar aankomst en haar heen-
gaan. Toen zij in het huis ontvangen werd was zij
in haar tranen te wasschen. Zij had haar weg moeten
vechten uit een huis waarin men haar tot zonde
wilde verleiden, om tot ons te komen. Wij meenden
dat zij nu waarlijk een berouwvolle Magdalena was.
Maar zij had een listig karakter, en had zich nooit
werkelijk tot den Heer bekeerd, en het bleek duidelijk
in haar leven dat de zonde haar geweten geheel
had verwoest”.

Zulke uittreksels uit de verslagen van de gestichten
doen ons zien welk een moeilijk en zelfverloochenend
werk de arbeidsters aldaar te verrichten hebben.

Gaan wij nu voor eenige oogenblikken naar Bethel. Ziet gij dat meisje daar? Zij loopt geheel alleen, terwijl de anderen in paren of in groepjes zich vermaken. Zij ziet strak op den grond vóór zich, en wandelt al brommende voort. Zij dreigt uit het venster te springen als zij daar boven gebracht wordt, en zegt dat zij liever dood wil zijn. Aanstonds is zij in de nabijheid van de watersloot, en zij werpt er schuinsche blikken heen, alsof zij zich wil verdrinken. Maar het is alles aanstelletjes, komediespel, zij bedoelt het niet. Maar zij veroorzaakt desniettemin veel onrust bij haar verpleegsters.

Daar gaat een andere, die herkend kan worden aan haar grijze kleederen. De directrice heeft haar in het openbaar moeten berispen over haar gedrag, en haar op de gruwelijkheid van de zonde van diefstal gewezen. Maar zij heeft er geen schaamtegevoel over. De andere kinderen mijden haar en wenden van haar den blik af, maar zij dringt zich hun op, en zegt: „Al wilt gij mij niet zien, hier ben ik toch!” Welk een onverschilligheid over de zonde, en welk een verharding van het hart!

Hier hoort gij een meisje zingen. Eensklaps houdt het gezang op, en het meisje begint te bidden. Zij vraagt den Heer om haar uit het huis waar zij nu is, dat niet beter is dan een gevangenis, te verlossen, want zij wil er niet langer blijven. En wie is dit meisje? De eenige dochter van haar moeder, die een

weduwe is. Zij had haar moeder zoo brutaal behandeld dat deze besloot om haar weg te zenden naar het gesticht te Bethel. De directrice gaat nu met haar spreken, haar bestraffen wegens haar brutaliteit en godslasterlijk gebed, en haar voorhouden dat God zulk een spotten met heilige dingen straffen zal. Maar wat antwoordt het meisje? „Ik meende dat het hier een christelijk huis was, en mag men dan hier niet psalmzingen en bidden?” En dit verharde en bejammerenswaardige schepsel is maar pas veertien jaren oud.

Dan weer komt er een vrouw aan de voordeur der inrichting kloppen. Zij wil de directrice zien, en wil weten waar haar kind is. Maar zij is een schandelijke vrouw, die haar kind in haar eigen zondig leven wil opleiden. Tot nog toe was zij in de gevangenis maar nu dat zij er uit gekomen is zal zij het voor de directrice moeilijk maken omdat haar kind te Bethel is opgenomen. Wat moet men doen? Het meisje zal natuurlijk niet aan zulk een ontaarde moeder worden afgegeven, maar wie kan zeggen wat gebeuren zal als het meisje eens moet weggaan, en het arme kind weer in de macht van zulk een moeder vallen zal?

Dit alles spiegelt ons de schaduw-zijde van het werk op de Heldring gestichten. Maar er is ook een licht-zijde. Er komen ook meisjes die slechts toegenegeheid en liefde vragen, om er terstond aan te

beantwoorden. Niemand heeft haar ooit liefgehad, of zich over haar bekommerd. Nu ontplooiën zich de bloemen van liefde en achting en dankbaarheid. Zij beijveren zich om vooruit te komen, en aan de onderwijzeressen en opzichters voldoening te geven; luisteren met aandacht naar het lezen en de verklaring van Gods Woord, en geven weldra reden te gelooven dat er in haar ziel een gezegend werk des Heiligen Geestes is begonnen. Zulke gevallen zijn er wel, en zij geven veel vreugde aan de getrouwe werksters. Niet zelden gebeurt het dat de Directeur een verblijdend bericht omtrent deze of gene ontvangt, lang nadat zij van de inrichting is weggegaan, en daarvoor worden hartelijke dankgebeden naar Gods troon opgezonden.

Aan dit liefdewerk in het belang van de vrouwen en meisjes wijdde Heldring zijn leven en krachten. In 1877 begonnen zijn krachten hem te begeven. Hij voelde dat zijn taak op aarde was afgedaan, en de lichaamszwakte waaraan hij leed, gaf hem te kennen dat zijn einde aan het naderen was. Hij verkondigde nog nu en dan het evangelie aan zijn geliefde gemeente, maar eindelijk moest hij zwijgen. Met een duizelend hoofd en knikkende knieën ging hij heen om in een vreemde lucht de herstelling van zijn gezondheid te zoeken. Maar het was zijn afscheid van Zetten en van zijn gestichten. Nauwelijks was hij te Mariénbad aangekomen of hij werd doodelijk krank.

Hij leed echter slechts één dag, lag verder voor eenige dagen bewusteloos, en blies eindelijk, in den kring van zijn dierbaren, den laatsten adem uit op 11 Juli 1876. Hij was 72 jaren oud geworden. Heldring, als hij in zijn tijd den raad Gods gediend had, was ontslapen. Hij slaapt in zijn vaderland, in de schaduw van het kerkje waar hij zoo dikwijls had gepredikt, en aan de zijde van de beminde echtgenoot die hem naar den hemel was vooruitgegaan. „Zijne werken volgen met hem”.

HOOFDSTUK XVI.

Dr. Frederik Baedeker en zijn evangelisatie-reizen.

In het jaar 1823 werd er in Westfalen (Duitschland) een zoon geboren aan het huisgezin van zekeren heer Baedeker, die gedoopt werd als Frederik of Fritz. Hij was als kind en jongeling niet bijzonder sterk, en was altoos gevoelig van aard, zoodat hij elk bewijs van vriendelijkheid en liefde van den kant van vrienden en kennissen zeer op prijs stelde. Na eenige jaren lang in een bezigheid te hebben doorgebracht, moest de jonge Fritz, toen hij 21 jaren oud geworden was, zijn dienstdtijd als soldaat in het Duitsche leger vervullen. Maar het bleek spoedig dat zijn gezondheid den harden dienst, die van een soldaat verwacht wordt, niet kon doorstaan, en Fritz moest weldra ontslagen worden. Toen hij 28 jaren oud was, huwde hij met Auguste Jacobi, maar slechts drie maanden waren zij met elkaar getrouwd toen het jonge vrouwtje als een bloem werd afgesneden. Hierdoor werd Fritz tot groote droefheid gestemd, een droefheid die hem van zijn vaderland wegdreef om in andere deelen der wereld te reizen.

Hij zeilde van Londen weg op een zeilschip dat

naar Australië zou varen. Op weg ontstond er een hevige storm, en het schip is bijna vergaan. Door Gods genade echter gelukte het hun het vaartuig boven water te houden, ofschoon het vreeselijke inspanningen kostte, en na een zeereis van meer dan 130 dagen, bereikten zij uiteindelijk het land waar zij naar toe gingen. Hier verhuurde zich Baedeker als onderwijzer in het Fransch en het Duitsch, en daarna bracht hij twee jaren door in het reizen van het eene einde van Australië naar het andere. Toen werd hij van dat zwervend leven moe, en besloot terug te keeren naar zijn vaderland, dat hij na een reis van 90 dagen in veiligheid bereikte. Hoe blijde waren zijn ouders, zusters en broeders om hem weder te zien!

Niet lang daarna is hij andermaal op reis gegaan, ditmaal naar Engeland, waar hij wederom onderwijzer in een publieke school werd. Door bemiddeling van een van zijn leerlingen raakte Baedeker in kennis met diens moeder, die een weduwe was, en drie jaren na zijn aankomst in Engeland is hij voor de tweede maal in het huwelijk getreden, ditmaal met de weduwe Ormsby. Eenige jaren later vertrokken zij naar Bristol, waar Baedeker voorlezingen in de medicijnen bijwoonde, die hem in zijn later werk zeer van pas kwamen.

Dr. Baedekers bekeering was, naast God, de vrucht van het werk van een zeer godzaligen Engelschen

edelman, Lord Radstock. Deze vrome man hield op de plaats waar Baedeker zich ter woon gevestigd had, een reeks van speciale diensten. Een vriend haalde Baedeker over om naar een van de diensten mee te gaan. De nieuwsgierigheid werd bij den jongen Baedeker gewekt, doch hij waagde het niet om achter te blijven toen de uitnoodiging geschiedde. Maar op een avond kwam Lord Radstock zelf bij hem, legde de hand op zijn schouder, en zeide: „Vriend, God heeft een boodschap aan u door mij van avond”. Baedeker liet zich in de consistoriekamer leiden, en weldra vielen deze twee op hun knieën. In dat plechtige uur werd de jonge Duitscher een ander mensch. Hij kwam naar de vergadering — zoo zegt hij zelf — als een ongeloovige, en hij ging er van weg als een ootmoedige en geloovige volgeling van Jezus Christus.

Maar nu was zijn vrouw nog onbekeerd. Tot nu toe was zij geheel één met hem geweest in zijn liefde voor allerlei wereldsche vermaken, zooals dansen en dergelijke. Zij kon de verandering in haar man niet verstaan noch verklaren. Zij wilde ook niet met hem naar de samenkomsten meegaan. Uiteindelijk echter, toen zij zag hoe vastberaden en gelukkig hij was, zeide zij tot zichzelf: „Mogelijk ben ik bezig om iets te weigeren dat ik aannemen moet, en dat mij groot geluk zal aanbrengen”. Zij ging derhalve naar een van de vergaderingen mede, en ook in haar hart scheen het licht van Gods genade, zoodat

zij blijmoedig en juichend eruit kwam. Van dien dag af arbeidden zij samen voor het heil der menschen en de eer van Christus, met de liefde van Christus als hun eenige drijfveer.

En nu gebeurde er een merkwaardig ding. Baedeker, de man die jaren lang zoo ziekelijk was dat hij het niet eens kon wagen om een al te lange wandeling te doen, van wege de zwakheid van zijn hart en de vrees dat hem een hartkwaal zou overkomen, die man wierp al zijn medicijnen weg, en vertrouwde den Heer voor volkomen genezing. Zijn vrienden achtten hem als krankzinnig, en voorspelden dat hij binnen kort in zijn graf zou wezen, maar zij kwamen beschaamd uit. Baedeker begon terstond voor zijn Heer te werken en te reizen, en hij deed het onafgebroken voor een tijdperk van veertig jaren. Hij geloofde dat de Heer machtig was zoowel het lichaam als de ziel te genezen, en dat Christus daar was om zijn ziekten zoowel als zijn zonden te dragen. Men hoorde hem nooit van dien dag af klagen dat hij moede was of krank. Van hem was waar wat de Apostel van den lammen man zeide: „Zoo zij u allen kennelijk dat door den naam van Jezus Christus... door Hem, zeg ik, staat deze hier voor u gezond”, en deze gezondheid genoot Baedeker totdat hij naar boven werd opgeroepen toen hij 83 jaren oud was.

Baedeker besloot dadelijk om zijn Heer te dienen

door rond te gaan en het Evangelie te prediken aan alle plaatsen waar de gelegenheid zich aanbood. Hij begon in Duitschland, maar het duurde niet lang of hij vond zijn weg naar Rusland, waar in de toekomst zijn voornaamste werkring gelegen zou zijn. Zijn eerste samenkomst op Russischen grond werd gehouden op het dorp Mitau. De wijze waarop hij zijn werk begon geeft ons een denkbeeld van de methoden van dezen eigenaardigen man.

Van zijn hotel ging hij naar den Gouverneur of Burgemeester van die plaats, en zeide: „Mijnheer, ik vertoef een paar dagen als vreemdeling op uw dorp, en hier is mijn paspoort. Ik ben een Evangelist, uit Engeland, en ik wil gaarne alhier een paar samenkomsten hebben. Zou u de vriendelijkheid willen hebben om mij toe te laten in uw voorkamer de voornaamste dorpelingen te ontmoeten?”

Het is niet iedereen die een burgemeester in Zuid-Afrika op deze wijze zou toespreken! Maar Baedeker was niet een gewoon mensch.

„Met alle plezier,” was het antwoord, „mijn voorkamer is tot uw dienst, en de ingezetenen zullen ook tot uw dienst wezen. Ik zal er voor zorgen dat er een groote vergadering zij.”

De burgemeester riep derhalve zijn vrienden en kennissen bijeen, evenals de hoofdman Cornelius dat in den ouden dag deed, en dien avond was er een aandachtig en begeerig gehoor samen gekomen om

het woord Gods in de voorkamer van den burgemeester te hooren prediken, en niet zonder zegen werd er tot die menschen gesproken van de groote daden Gods.

In lateren tijd werd het voor Baedeker gemakkelijker om toegang tot de inwoners van dorpen en steden te verkrijgen, maar bij den aanvang moest hij van een geheel aantal ambtenaren verlof vragen, voordat het hem toegelaten werd een godsdienstige vergadering te houden. Het trof alzoo dat Baedeker gewoonlijk geloofsbriefven had van Lord Radstock, die, omdat hij een Engelsch edelman was, ook op buitenlandsche plaatsen veel invloed had. Maar niet-tegenstaande dit feit, vond hij dikwijls dat de ambtenaren met wie hij te doen had alles behalve beleefd waren, en dat hij van bakboord naar stuurboord moest gaan om geholpen te worden.

„Wie zijt gij — Radstock?” was de vraag die hem soms gedaan werd.

„Neen; mijn naam is Baedeker”.

„Wat wilt gij dan eigenlijk — prediken?”

„Ja.”

„Dan moet gij den burgemeester zien.”

„Maar ik heb hem al gezien, en hij geeft verlof.

„Dan moet gij den priester zien.”

„Ik heb hem ook al gezien, en hij heeft geen bezwaar.”

„Dan moet gij den overste van de politie zien.”

„Ik heb dien ambtenaar ook al bezocht en verlof gekregen”.

„Ah! — en het hoofd van het opvoedingskantoor — hebt gij hem al bezocht?

„Nee, is dat dan ook noodig?”

„Gewis, gewis, gij moet hem dadelijk gaan zien; ik kan anders geen permissie geven voor uw vergaderingen”.

Zoo was er voor Baedeker geduriglijk gelegenheid om de christelijke deugd van geduld te beoefenen. Maar hij was altijd beleefd en vriendelijk, en het wordt verteld dat één ambtenaar, die bijzonder barsch was, door Baedekers stille en waardige houding zoozeer getroffen werd dat hij naar de diensten ging om hem te hooren preeken, en toen de prediker het dorp verliet, vergezelde hij hem naar de spoorwegstatie, en scheidde met de hartelijkste betuigingen van goedwilligheid.

In lateren tijd echter, toen Baedeker en zijn werk beter bekend waren, werden de moeilijkheden ook minder. Hij waagde ook veel meer, en handelde dikwijls op het beginsel van voort te gaan totdat het hem verboden werd. Soms moest hij voor zulk gedrag boeten, en meer dan eenmaal werd hij in de gevangenis opgesloten; doch daarover verblijdde hij zich, „want” — zeide hij — „dan kon ik toch altoos het Evangelie prediken aan mijn medegevangenen”.

Het is hier noodig om iets te verhalen van den